

2010Z10869

Vragen van het lid Van der Ham (D66) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over pilot met diploma's bij InHolland. (Ingezonden 13 juli 2010)

1

Wat is uw reactie op de methode van InHolland die tussen 2008 en 2010 aan een 250-tal studenten middels een speciaal traject een diploma heeft verschaft? Hoe beoordeelt u deze gang van zaken? Acht u de kwaliteit van deze methode van voldoende niveau? 1)

Uit nader onderzoek en analyse daarop van de Inspectie van het Onderwijs blijkt dat het hier om een verontrustende situatie gaat. Zoals eerder met uw Kamer is besproken tijdens het spoeddebat van 30 september jl., is de methode die in de vraag wordt bedoeld toegepast in het kader van een alternatief afstudeertraject van de opleiding Media & Entertainment Management (MEM) van hogeschool InHolland. Na publicatie over deze methode in de Volkskrant en andere media in juli jl. heeft nader onderzoek naar dit afstudeertraject plaatsgevonden door de Commissie Leers. Het onderzoek van deze commissie is in eerder genoemd spoeddebat besproken en inmiddels nader geanalyseerd door de inspectie. De analyse van de inspectie is opgenomen in de tussenrapportage alternatieve afstudeertrajecten in het hoger onderwijs, die ik uw Kamer op 19 oktober jl. heb toegezonden.

Uit het onderzoeksrapport en de analyse van de inspectie blijkt dat er in ieder geval 104 getuigschriften zijn uitgereikt waarvoor geldt dat:

- de kwaliteit van het begeleidings –en beoordelingsproces onvoldoende is geborgd
- de Wet op het hoger onderwijs op een aantal belangrijke punten niet is nageleefd (o.a. wat betreft de bevoegdheden van het personeel om als examinator op te treden en het gebrek aan betrokkenheid van de examencommissie bij de inrichting en uitvoering van de alternatieve afstudeertrajecten).

Verder is er onvoldoende sprake geweest van rekenschap en verantwoording en corrigerende mechanismen hebben onvoldoende gewerkt.

Mijn oordeel over deze gang van zaken is dat deze onacceptabel is.

Mijn oordeel over de kwaliteit van dit afstudeertraject houd ik, afgezien van de hiervoor gemaakte opmerking over de kwaliteit van de begeleiding en beoordeling, aan totdat de inspectie in samenwerking met de NVAO het niveau van de afgestudeerden heeft beoordeeld (april 2011).

2

Heeft in deze periode de Inspectie van het Onderwijs op enige wijze een rol vervuld in het bekritisieren of tegengaan van deze methode? Is er contact geweest tussen docenten en/of studenten aangaande deze zaak? Hoe beoordeelt u de positie van de Inspectie van het Onderwijs?

Tot voor de in het vorige antwoord genoemde mediapublicaties waren er geen signalen over de specifieke situatie bij MEM bekend bij de inspectie. Of er tussen studenten en/of docenten contact is geweest over deze zaak is mij niet bekend. De inspectie is dit voorjaar een onderzoek naar (ver)korte studietrajecten in het hoger onderwijs gestart. Juist na afronding van het vooronderzoek publiceerde de Volkskrant op 10 juli een artikel met de boodschap dat bij de MEM van

Hogeschool Inholland langstuderende studenten te lichtvaardig een diploma hadden ontvangen op basis van een alternatief afstudeertraject. Al snel ontstond een golf van min of meer vergelijkbare berichten over andere opleidingen en instellingen bij officiële meldpunten en in diverse media.

De inspectie kondigde daarop in juli jl. een onderzoek aan naar alternatieve afstudeertrajecten onder alle instellingen in het hoger onderwijs. Bij brief van 28 juli werd de Tweede Kamer daarover geïnformeerd (Kamerstukken II, 2009-2010, 31288, nr. 109). De tussenrapportage van dit onderzoek is sinds 19 oktober jl. in uw bezit. Daarin constateert de inspectie een aantal risico's rondom alternatieve afstudeertrajecten.

In het kader van het vervolgonderzoek zal de inspectie waar nodig ook contact zoeken met docenten en studenten. De inspectie zit dus bovenop deze zaak.

3

Wat is uw oordeel over de stelling van de bestuursvoorzitter van InHolland dat het hier een pilot betrof? Welke ruimte heeft een instelling om op deze wijze pilots te organiseren? Op welke wijze wordt een minimale kwaliteit gegarandeerd van dergelijke pilots?

Instellingen in het hoger onderwijs hebben, binnen de grenzen van wet- en regelgeving de ruimte om pilots voor langstudeerders te organiseren. Ik ben van oordeel dat dergelijke pilot op zich geen risico hoeft te vormen voor het eindniveau, vooropgesteld dat aan de kwaliteit van het onderwijs en de examinering geen concessies worden gedaan en de regelgeving wordt nageleefd.

4

Is er reden voor u om nadere maatregelen te nemen naar aanleiding van deze gang van zaken?

Ja, want er zijn onacceptabele risico's ontstaan voor de waarde van diploma's. Er lopen twee onderzoekstrajecten van de inspectie:

- het landelijk onderzoek naar alternatieve afstudeertrajecten in het hoger onderwijs
- het vervolgonderzoek bij hogeschool InHolland.

Onderdelen van laatstgenoemd onderzoek zijn:

- Wat is de rol geweest van het College van Bestuur van InHolland? Was het College eerder op de hoogte van het alternatieve afstudeertraject van de MEM dan door het College is aangegeven? Is er door het College krachtig genoeg opgetreden toen het eenmaal wel op de hoogte was?
- Ook bij andere opleidingen van InHolland wordt onderzoek gedaan naar alternatieve afstudeertrajecten.
- Vijf aandachtsgebieden:
  - o Niveau van de afgestudeerden
  - o Naleving Wet op het hoger onderwijs
  - o Al dan niet onrechtmatig verkregen bekostiging
  - o Governance (sturing College, interne kwaliteitszorg, medezeggenschap, intern toezicht, waaronder de rol van de Raad van Toezicht)
  - o Monitoring verbeterplan MEM.

1) de Volkskrant 10 juli 2010, 'Slechte scriptie, toch je bul'

2010Z10874

Vragen van het lid Beertema (PVV) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het artikel in de Volkskrant van zaterdag 10 juli 2010 over diplomafraude op hogeschool InHolland. (Ingezonden 13 juli 2010)

1

Bent u bekend met het artikel in de Volkskrant van 10 juli 2010 met als titel: "Slechte scriptie, toch je bul"?

Ja.

2

Bent u van mening dat de handelwijze van InHolland waarmee aan circa 250 studenten, die volgens de vigerende examennorm niet waren geslaagd en aan wie toch een diploma is uitgereikt, gekwalificeerd kan worden als fraude? Zo nee, waarom niet?

De Commissie Leers kwalificeert de handelwijze van InHolland niet als 'fraude', maar concludeert wel dat het management van de opleiding MEM een sfeer van *laisser faire, laisser aller* heeft toegestaan, waardoor een fraudegevoelige situatie is gecreëerd. De inspectie heeft het rapport van Leers geanalyseerd. Die analyse geeft mij geen aanleiding om genoemde conclusie van Leers niet over te nemen. Overigens blijkt uit het rapport van de commissie Leers en de analyse daarvan door de inspectie dat het bij de genoemde opleiding geen 250, maar 147 studenten betreft waarvan 104 afgestudeerden. Dat neemt niet weg dat het hier om een verontrustende situatie gaat.

3

Bent u van mening dat het verweer van de voorzitter van het College van Bestuur dat het hier om een "pilot" ging volstrekt inadequaat is, temeer omdat deze zogenaamde "Theo-route" nu reeds twee jaar loopt? Zo nee, waarom niet?

Ja. Ook voor een pilot geldt immers dat de kwaliteit van het onderwijs buiten kijf moet staan en dat de wet wordt nageleefd.

4

Bent u bereid om Inspectie van het Onderwijs opdracht te geven om deze zaak, die zo schadelijk is voor het civiel effect van diploma's (de maatschappelijke waarde van diploma's), diepgaand te onderzoeken, met inbegrip van gesprekken met betrokken studenten, docenten en managers en met inbegrip van het opvragen van de interne documenten die betrekking hebben op deze zaak? Zo nee, waarom niet?

Ja. Momenteel voert de inspectie een vervolgonderzoek uit bij InHolland. Daarbij wordt zo nodig ook gesproken met studenten, docenten en managers en gebruik gemaakt van interne documenten. De Commissie Leers heeft dat ook gedaan. Een overzicht van de interne documenten, die door de Commissie Leers zijn geanalyseerd, is opgenomen in bijlage 3 van het rapport van de commissie. Daarnaast voert de inspectie een landelijk onderzoek uit naar alternatieve afstudeertrajecten in het hoger onderwijs. De tussenrapportage daarvan is u op 19 oktober jl. toegezonden. Daarin heeft de inspectie ook een analyse opgenomen van het rapport van de Commissie Leers.

5

Bent u bereid om rechtspositionele consequenties te verbinden aan de uitkomst van uw onderzoek voor de betrokken docenten, managers en de voorzitter van het College van Bestuur? Zo nee, moeten we dan vaststellen dat het sjoemelen met de uitreiking van diploma's tot het toegestane repertoire behoort van docenten, managers en bestuurders? Zo nee, waarom niet?

Dat is een bevoegdheid die niet bij mij ligt, maar bij de instelling.

6

Bent u bereid om de 250 diploma's die via de "Theo-route" zijn behaald in te trekken of ongeldig te verklaren? Zo nee, waarom niet?

De bevoegdheid om diploma's in te trekken ligt enkel en alleen bij de instelling zelf. Daartoe is het wettelijk niet alleen nodig om aan te tonen dat de diploma's onterecht zijn verstrekt (hetgeen moet blijken uit het vervolgonderzoek van de inspectie). Tevens moet aantoonbaar zijn dat de student in kwestie dit ook moet hebben geweten.

7

Bent u bereid om de diplomabonus voor deze "Theo-diploma's" terug te vorderen? Zo nee, waarom niet?

Als blijkt dat diploma's onrechtmatig zijn verleend, dan zal ik de bekostiging vanwege die diploma's terugvorderen. De benodigde zorgvuldigheid bij het toepassen van dergelijke zwaarwegende sancties maakt dat de precieze kwalificatie van de feiten pas aan de orde kan zijn als het vervolgonderzoek van de inspectie beschikbaar is.

8

Bent u bereid om te onderzoeken of de zogenaamde "Theo-route" ook op andere hogescholen voorkomt? Zo nee, waarom niet?

Ja. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op vraag 4.

9

Onderschrijft u het standpunt dat het niet zo kan zijn dat er een categorie hbo-studenten is waaraan minder eisen worden gesteld dan aan andere categorieën studenten? Zo nee, waarom niet?

Ja, dat onderschrijf ik. Dat laat onverlet dat maatwerktrajecten mogelijk zijn en soms zelf wenselijk. Hierbij dient uiteraard te allen tijde gehandeld te worden binnen de kaders van de wet.

10

Kan inzichtelijk worden gemaakt hoeveel van de betrokken 250 studenten van autochtone afkomst zijn en hoeveel studenten een allochtone of biculturele achtergrond hebben? Zo nee, waarom niet?

Voor de vraag of er sprake is van onregelmatigheden is de afkomst van studenten geen relevant gegeven.

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van der Ham (D66), ingezonden 13 juli 2010 (vraagnummer 2010Z10869)

2010Z10875

Vragen van het lid Jadnanansing (PvdA) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het ongeoorloofd verstrekken van diploma's media-opleiding door hogeschool InHolland te Haarlem. (Ingezonden 13 juli 2010)

1

Kent u het artikel "Slechte scriptie, toch je bul", waaruit blijkt dat de hogeschool InHolland in Haarlem de afgelopen twee jaar aan circa 250 studenten van de opleiding media- en entertainmentmanagement ongeoorloofd diploma's heeft uitgereikt? 1)

Ja.

2

Hoe beoordeelt u de werkwijze van de hogeschool, in het bijzonder dat er sprake is van een ongeoorloofde ongelijke behandeling van studenten en de onderliggende prikkel richting de hogeschool om aldus te handelen teneinde de door de overheid in het vooruitzicht gestelde afstudeerbonussen te kunnen toucheren?

De werkwijze van InHolland in verband met het alternatieve afstudeertraject van de opleiding MEM keur ik af, omdat daarmee onacceptabele risico's voor de kwaliteit van het onderwijs zijn ontstaan. De kwaliteit van het onderwijs moet boven alle twijfel zijn verheven.

De inspectie voert een diepgaand onderzoek uit naar alternatieve afstudeertrajecten, zowel bij InHolland als in het gehele hoger onderwijs. Als vast komt te staan dat er onterecht diploma's zijn verstrekt, dan zal ik de daaraan verbonden bekostiging terugvorderen van de instelling die het betreft.

Wat betreft de onderliggende prikkel richting de hogeschool om afstudeerbonussen te toucheren merk ik op met ingang van 1 januari 2011 de bekostiging van het hoger onderwijs verandert. In het huidige model ontvangen de hogescholen het merendeel van hun onderwijsbekostiging (ca. 60-80%) bij de afgifte van het bachelor diploma. Dit percentage wordt in het model, dat per 2011 in werking treedt, verlaagd naar ca. 20%. De aanleiding voor de verlaging van de vergoeding voor een diploma is onder meer dat de bekostiging meer in evenwicht komt met de inspanningsverplichtingen van de hoger onderwijsinstellingen en niet voornamelijk gericht is op output bekostiging.

Blijft dat bij welk bekostigingsmodel dan ook nimmer een situatie zoals bij InHolland aan de orde mag zijn. Hoger onderwijsinstellingen krijgen in Nederland veel vrijheid. Daaraan is de verantwoordelijkheid voor kwaliteit onlosmakelijk verbonden. Als die niet wordt waargemaakt, brengt dat grote schade toe aan het vertrouwen in de waarde van onze diploma's.

3

Deelt u de mening dat hier inderdaad sprake is van een ongeoorloofde werkwijze van de hogeschool? Zo neen, waarom niet? Indien u vindt dat een en ander wel geoorloofd is, wat zijn de procedures en formaliteiten waar de betreffende hogescholen zich aan dienen te houden om de kwaliteit van hun onderwijs te handhaven en te waarborgen? Zo ja, welke maatregelen gaat u treffen om deze werkwijze in het vervolg te voorkomen?

Ja, die mening deel ik (zie verder antwoord op vraag 2).

Naast het mogelijk terugvorderen van de onderwijsbekostiging die is verbonden aan de diploma-afgifte verwijs ik naar een aantal aanscherpingen in de wetgeving die onlangs zijn ingevoerd en die ertoe kunnen leiden dat de werkwijze die in de vraag wordt bedoeld in het vervolg meer wordt voorkomen.

Om te beginnen kan met ingang van 2011, wanneer het onderwijs onder de maat is en er geen zicht meer is op verbetering, de verleende accreditatie tussentijds (d.w.z. buiten de context van een accreditatieprocedure) worden ingetrokken. Het gevolg van het tussentijds intrekken is dat de desbetreffende opleiding de aan accreditatie verbonden wettelijke rechten, zoals bekostiging, verliest.

Ten tweede is de rol die de kwaliteit van examinering speelt bij de accreditatie verzaamd. Als alleen al het onderdeel examens en toetsing van een accreditatie negatief wordt beoordeeld, kan een opleiding de accreditatie verliezen.

Ook zijn onlangs de taak en de positie van de examencommissies bij het hoger onderwijs versterkt (zie de wet versterking besturing, Staatsblad 2010 168), o.a. door de wettelijke verplichting voor het instellingsbestuur om zorg te dragen voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.

4

Bent u bereid te onderzoeken of dit soort praktijken ook bij andere hogescholen voorkomen? Wanneer uit uw onderzoek blijkt dat dergelijke praktijken inderdaad elders voorkomen, bent u dan ook van mening dat deze onmiddellijk moeten stoppen? Zo ja, hoe gaat u dat aanpakken?

In mijn antwoord op vraag 2 heb ik aangegeven, dat er inspectieonderzoek wordt uitgevoerd naar dit soort praktijken bij andere hoger onderwijsinstellingen. Uit de tussenrapportage van dit onderzoek, die u op 19 oktober jl. hebt ontvangen, blijkt dat de inspectie bij 41 instellingen aanvullende informatie zal opvragen over alternatieve afstudeertrajecten en de reeds beschikbare informatie zal verifiëren. Op grond daarvan kan worden vastgesteld of daadwerkelijk sprake is van risico's. Is dat het geval dan volgt een verdiepingsonderzoek op de examinering. Indien daarbij risicovolle situaties worden aangetroffen, wordt nagegaan of er hiaten zijn in het interne toezicht en de kwaliteitszorg van de instelling. Waar nodig wordt samen met de NVAO onderzoek in gang gezet naar het gerealiseerde eindniveau van afgestudeerden. Mochten in deze stappen onregelmatigheden worden aangetroffen, dan wordt het instellingsbestuur gemaand de nodige maatregelen te treffen en een verbeterplan op te stellen.

1) de Volkskrant, 10 juli 2010

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van der Ham (D66), ingezonden 13 juli 2010 (vraagnummer 2010Z10869) en het lid Beertema (PVV), ingezonden 13 juli 2010 (vraagnummer 2010Z10874)

2010Z11099

Vragen van het lid Van der Ham (D66) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over mogelijke trucs bij diplomaverstrekking op de Hanzehogeschool. (Ingezonden 20 juli 2010)

1

Wat is het oordeel van de regering over de in de brieven genoemde 'alternatieve afstudeermogelijkheden' die zogenaamde 'staartstudenten' onder andere via mondelinge examens en vormen van buitenschoolse competenties worden aangeboden? Is er wat u betreft sprake van een voldoende kwalitatieve vorm van afstuderen? 1) 2)

Ik vind dat er reden is tot zorg over de kwaliteit van deze alternatieve afstudeermogelijkheden. De inspectie is in juli jl. een onderzoek gestart naar alternatieve afstudeertrajecten onder alle instellingen in het hoger onderwijs. Bij brief van 28 juli werd de Tweede Kamer daarover geïnformeerd (Kamerstukken II, 2009-2010, 31288, nr. 109). De tussenrapportage over dit onderzoek is op 19 oktober jl. naar uw Kamer verzonden. Daarin geeft de inspectie aan rondom alternatieve afstudeertrajecten risico's waar te nemen voor langstuderenden en voor overige studenten ten aanzien van:

- de inhoud van de afstudeertrajecten
- documentatie in formele documenten als de onderwijs -en examenregeling
- verantwoording
- kwaliteitszorg
- opleidingsduur.

De vraag of er sprake is van een voldoende kwalitatieve vorm van afstuderen kan niet eerder worden beantwoord dan april 2011, wanneer de rapportage van de inspectie over de uitkomsten van het landelijke verdiepingsonderzoek beschikbaar komt.

2

Is er naar het oordeel van de regering een vergelijking te trekken met de mogelijke onvolkomenheden die speelden bij InHolland rond het verstrekken van diploma's?

Dat zal het landelijk verdiepingsonderzoek van de inspectie moeten uitwijzen.

3

Wat is de rol van de inspectie geweest bij het wege van deze vorm van diplomaverstrekking?

Er is geen betrokkenheid van de inspectie geweest bij de opzet van het genoemde traject.

4

Kunt u aangeven of deze methoden op meer plekken in het hoger onderwijs worden toegepast? Wilt u dat onderzoeken?

Uit de tussenrapportage van de inspectie blijkt dat veel instellingen beleid voeren op langstudeerders. Bij 41 instellingen wordt door de inspectie aanvullende informatie opgevraagd en de reeds beschikbare informatie zal geverifieerd. Op grond daarvan kan worden vastgesteld of daadwerkelijk sprake is van risico's. Is

dat het geval dan volgt een verdiepingsonderzoek op de examinering. Indien daarbij risicovolle situaties worden aangetroffen, wordt nagegaan of er hiaten zijn in het interne toezicht en de kwaliteitszorg van de instelling. Waar nodig wordt samen met de NVAO onderzoek in gang gezet naar het gerealiseerde eindniveau van afgestudeerden. Mochten in deze stappen onregelmatigheden worden aangetroffen, dan wordt het instellingsbestuur gemaand de nodige maatregelen te treffen en een verbeterplan op te stellen.

- 1) www.geenstijl.nl Gratis hbo-diploma normaal in Nederland, 17 juli 2010
- 2) http://www.telegraaf.nl/binnenland/7197589/___Ook_in_Groningen_diplomatruc___html

2010Z11220

Vragen van het lid Van der Ham (D66) aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de kwaliteit van de diploma's in het hoger onderwijs.
(Ingezonden 23 juli 2010)

1

Wat is uw reactie naar aanleiding van de uitzending van EenVandaag 1) van donderdag 22 juli?

Deze beschuldigingen in genoemde uitzending raken heel direct de kwaliteit van ons onderwijs en de betrouwbaarheid van het hbo-diploma, zaken die mij zeer aan het hart gaan. Het is volstrekt onaanvaardbaar, indien met diploma's wordt gesjoemeld. Studenten en werkgevers moeten erop kunnen vertrouwen dat een diploma de waarde heeft die ervoor staat. Ik vind het dan ook van belang dat er grondig onderzoek plaatsvindt naar alternatieve afstudeertrajecten in het hoger onderwijs om zicht te krijgen op de vraag of en zo ja, de mate waarin er sprake is van onrechtmatige afgifte van diploma's. De inspectie zal deze zaken dan ook tot op de bodem uitzoeken.

2

Wat is uw reactie op het verwijt dat in deze uitzending wordt gemaakt dat docenten onder druk worden gezet als de cijfers te laag zijn?

Dat is uiteraard onwenselijk. Bij de MEM van InHolland is dit onderzocht door de Commissie Leers. De commissie concludeert dat niet kan worden aangetoond dat er sprake is van onoorbare druk op docenten, maar het kan wel zo zijn dat docenten druk hebben ervaren.

Tussen de Inspectie en hogeschool InHolland zijn inmiddels afspraken gemaakt over de ontstane situatie van MEM en het verbeterplan met maatregelen die InHolland moet nemen i.v.m. de kwaliteit van MEM. In de gesprekken die de inspectie hierover voert met InHolland, inclusief die met het College van Bestuur, komt 'druk op personeel' expliciet aan de orde.

Ook in het landelijke onderzoek besteedt de inspectie bijzondere aandacht aan meldingen of klachten van docenten die zich binnen de instelling onder druk gezet voelen om kwaliteitsnormen voor tentaminering en examinering te verlagen.

Signalen over 'druk op personeel' worden door de Inspectie aan de betreffende instelling voorgelegd met een verzoek om reactie. In de tussenrapportage van dit onderzoek (sinds 19 oktober jl. in het bezit van uw Kamer) is door de inspectie opgemerkt dat van negen instellingen signalen over 'druk op personeel' (om toetsen niet te moeilijk te maken of om bepaalde slagingspercentages te realiseren) bekend zijn.

Verder heeft de inspectie ongewenste druk op personeel als speciaal aandachtspunt toegevoegd aan de reeds voorgenomen verkenning van de sociale veiligheid in het hoger onderwijs.

3

Gaat de Inspectie van het Onderwijs in het aangekondigde onderzoek ook na of er vooraf voldoende handvaten zijn voor hogescholen om aan de eisen te voldoen?

Ja.

4

Kunt u ervoor zorgen dat de eisen voor de diploma's en voor versnellingstrajecten vóór het komende collegejaar op orde zijn gebracht?

Voor wat betreft de opleiding MEM bij Inholland is dat onderdeel van de monitoring van de verbeteraanpak van de instelling door de inspectie. Het op korte termijn weer op orde brengen van de kwaliteit van het onderwijs bij InHolland acht ik van het grootste belang om er zorg voor te kunnen dragen dat de studenten van deze instelling zo min mogelijk hinder ondervinden van de problemen.

Tegen deze achtergrond wil ik waarborgen dat de benodigde verbeteringen inclusief het naleven van de wet- en regelgeving met de grootst mogelijk spoed worden gerealiseerd. De inspectie zal daarom de belangrijkste onderdelen van het verbeterplan de grootst mogelijk aandacht geven en mij over de voortgang daarvan voorzover op dat moment te beoordelen uiterlijk half januari rapporteren. Dit betreft in elk geval ook de vragen die na het rapport Leers zijn opgeroepen over het moment waarop het college van Bestuur op de hoogte was van de situatie bij MEM en de signalen over mogelijke onoorbare druk op docenten.

Voor mogelijke andere gevallen geldt dat de uitkomsten van het landelijk verdiepingsonderzoek van de inspectie in april 2011 hierover helderheid moeten verschaffen.

1)

http://www.eenvandaag.nl/binnenland/36190/bestuurder_paul_r_pp_reageert_op_diploma_fraude

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van der Ham (D66), ingezonden 20 juli 2010 (vraagnummer 2010Z11099)

2010Z10876

Vragen van het lid Jasper van Dijk (SP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over studenten van InHolland die via een truc een diploma kregen. (Ingezonden 13 juli 2010)

1

Wat is uw oordeel over het bericht "slechte scriptie, toch je bul"? 1)

Mijn oordeel is dat het volstrekt onaanvaardbaar is, indien er met diploma's wordt gesjoemeld. De inspectie voert momenteel dan ook een diepgaand onderzoek uit naar deze zaken. De tussenrapportage van dit onderzoek is op 19 oktober jl. aan uw Kamer toegezonden.

2

Is het waar dat InHolland een "alternatief afstudeertraject" aanbood aan ouderejaars studenten om op gemakkelijke wijze alsnog de diplomabonus te incasseren? Zo ja, deelt u de mening dat dit pervers is?

Het rapport van de Commissie Leers dat uw Kamer op 24 september jl. heeft ontvangen en de eerder genoemde tussenrapportage van de inspectie tonen dat er bij de opleiding MEM van InHolland een alternatief afstudeertraject heeft bestaan, waarbij zich onacceptabele risico's hebben voorgedaan ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs. De Commissie Leers heeft geen aanwijzingen gevonden dat InHolland of MEM zich hebben laten leiden door financiële motieven ('diplomabonus'). Er is geen sprake geweest van streven naar persoonlijk financieel gewin bij betrokkenen. Daarnaast constateert de Commissie Leers dat de interne bekostigingssystematiek van InHolland maar zeer beperkte prikkels meebrengt voor de opleidingen om te zorgen voor zoveel mogelijk afstudeerders.

3

Kunt u zich voorstellen dat reguliere studenten verontwaardigd zijn over deze alternatieve route voor ouderejaarsstudenten omdat bijvoorbeeld een eerder afgekeurde scriptie alsnog werd goedgekeurd?

Ja.

4

Is het waar dat medewerkers "onder druk werden gezet met niemand hierover te spreken" en dat per mail werd opgeroepen "om collega's of studenten die verhalen verspreiden met naam en toenaam te melden bij het management"? Wat zegt dit volgens u over de sfeer bij InHolland? Wat voor sancties gaat u hiertegen ondernemen?

Bij de MEM van InHolland is dit onderzocht door de Commissie Leers. De commissie concludeert dat niet kan worden aangetoond dat er sprake is van onoorbare druk op docenten, maar het kan wel zo zijn dat docenten druk hebben ervaren.

Tussen de Inspectie en hogeschool InHolland zijn afspraken gemaakt over de ontstane situatie van MEM en het verbeterplan met maatregelen die InHolland moet nemen i.v.m. de kwaliteit van MEM. In de gesprekken die de inspectie hierover voert met InHolland, inclusief die met het College van Bestuur, komt 'druk op personeel' expliciet aan de orde.

Mocht blijken dat hier sprake is van onoorbaar handelen richting docenten en andere medewerkers, dan is het arbeidsrecht van toepassing. Daarin is een grondslag voor schorsing en ontslag (van CvB-leden en van overige personeelsleden, zoals opleidingsdirecteuren) opgenomen. De instelling is daarbij aan zet. Ik heb daarin geen rol.

5

Waarom floot de examencommissie de directie van de opleiding na twee jaar terug? Waarom heeft u via de Inspectie van het Onderwijs niet eerder ingegrepen?

Uit het rapport van de Commissie Leers blijkt dat de Schoolmedezeggenschapsraad zich in 2009 door het opleidingsmanagement heeft laten informeren, maar vooral met betrekking tot een aantal kwantitatieve gegevens. De Hogeschoolmedezeggenschapsraad heeft in mei 2010 aan de orde gesteld dat er sprake was van een alternatief afstudeertraject. Daarmee is in feite de zaak pas in discussie gekomen.

De inspectie heeft niet eerder ingegrepen, omdat tot die tijd geen signalen over de MEM bij de inspectie bekend waren.

6

Wat vindt u ervan dat bestuursvoorzitter Dales beweert dat het om een pilot zou gaan?

Ik zie daarin geen rechtvaardiging voor de ontstane situatie. Ook voor een pilot geldt immers dat de kwaliteit van het onderwijs buiten kijf moet staan en dat de wet wordt nageleefd.

7

Hoe verklaart u deze kwestie? Deelt u de mening dat de bekostiging van het hoger onderwijs perverse prikkels heeft? Gaat het nieuwe systeem hieraan een eind maken? 2)

In de conclusies van de Commissie Leers worden de volgende elementen genoemd ter verklaring van de ontstane situatie:

- De corrigerende mechanismen (*checks and balances*) hebben in het geval van MEM onvoldoende gefunctioneerd.
- De juridische controle, met name de positie en benoeming van de leden van de examencommissies en van examinatoren, bij hogeschool InHolland behoeft nadrukkelijk aandacht.
- Het College van Bestuur was tot eind mei 2010 niet op de hoogte van het alternatieve afstudeertraject.
- Het management van MEM heeft een sfeer van *laisser faire, laisser aller* toegestaan, waardoor een fraudegevoelige situatie is gecreëerd.

Ten aanzien van de bekostiging ben ik van oordeel dat in de bestaande systematiek de diploma-component teveel nadruk krijgt. Met ingang van 1 januari 2011 verandert de bekostiging. In het huidige model ontvangen de hogescholen het merendeel van hun onderwijsbekostiging (ca. 60-80%) bij de afgifte van het bachelordiploma. Dit percentage wordt in het model, dat per 2011 in werking treedt, verlaagd naar ca. 20%. De aanleiding voor de verlaging van de vergoeding voor een diploma is onder meer dat de bekostiging meer in evenwicht komt met de inspanningsverplichtingen van de hoger onderwijsinstellingen en niet voornamelijk gericht is op outputbekostiging. Blijft dat bij welk bekostigingsmodel

dan ook nimmer een situatie zoals bij InHolland aan de orde mag zijn. Hoger onderwijsinstellingen krijgen in Nederland veel vrijheid. Daaraan dient onlosmakelijk verbonden te zijn de verantwoordelijkheid voor kwaliteit. Als die verantwoordelijkheid niet wordt waargemaakt, brengt dat grote schade toe aan het vertrouwen in de waarde van onze diploma's.

Verder merk ik op dat in het Regeerakkoord is aangekondigd dat het rapport van de Commissie Veerman wordt uitgevoerd. Dat betekent dat in deze kabinetsperiode een bekostigingssystematiek wordt ontwikkeld die meer sturend is op kwaliteit en missie en dat het aandeel studentgebonden financiering in de bekostiging wordt verkleind.

8

Bent u bereid deze kwestie te onderzoeken en de Kamer hierover te informeren?

Ja. Uw Kamer is al uitgebreid ingelicht over het rapport van de Commissie Leers en het landelijk verdiepingsonderzoek van de inspectie.

9

Zijn er meer instellingen die op vergelijkbare wijze te werk gaan? Bent u bereid dat te onderzoeken?

Uit de tussenrapportage van de inspectie blijkt dat veel instellingen beleid voeren op langstudeerders. Bij 41 instellingen wordt door de inspectie aanvullende informatie opgevraagd en de reeds beschikbare informatie zal geverifieerd worden. Op grond daarvan kan worden vastgesteld of daadwerkelijk sprake is van risico's. Is dat het geval dan volgt een verdiepingsonderzoek op de examinering. Indien daarbij risicovolle situaties worden aangetroffen, wordt nagegaan of er hiaten zijn in het interne toezicht en de kwaliteitszorg van de instelling. Waar nodig wordt samen met de NVAO onderzoek in gang gezet naar het gerealiseerde eindniveau van afgestudeerden. Mochten in deze stappen onregelmatigheden worden aangetroffen, dan wordt het instellingsbestuur gemaand de nodige maatregelen te treffen en een verbeterplan op te stellen.

1) de Volkskrant, 10 juli 2010

2) NRC, 10 juli 2010

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Van der Ham (D66), ingezonden 13 juli 2010 (vraagnummer 2010Z10869), het lid Beertema (PVV), ingezonden

De antwoorden op de vragen van het lid Jasper van Dijk (SP) over een hbo-docent die studenten zonder de vereiste kwaliteiten een diploma geeft (kenmerk 2010212429).

1

Wat is uw oordeel over de uitzending van EenVandaag met een HBO-docent die studenten een diploma geeft, zonder dat zij over de vereiste kwaliteiten beschikken?

Indien een docent moet beoordelen of een student aan de eisen van een tentamen of examen voldoet, dan behoort hij zich uitsluitend door kwaliteitsstandaarden te laten leiden. Als dat in dit geval niet gebeurd is, dan betreur ik dat. Ik stel overigens vast dat de leiding van de betreffende hogeschool én veel docenten publiekelijk ook eenzelfde reactie hebben gegeven. De hogeschool heeft mij laten weten dat individuele docenten niet beslissen over het wel of niet uitreiken van een diploma. Niet alleen zijn in de eindfase meer docenten bij die afweging betrokken (vaak ook onafhankelijke deskundigen), het geheel is ook ingebed in een geformaliseerd toetsbeleid, waarbij de examencommissie een belangrijke rol speelt. En het toetsbeleid is een belangrijk aandachtsgebied bij de accreditatie (zie ook het antwoord op vraag 2).

2

Hoe is het mogelijk dat studenten zonder het vereiste niveau toch in de eindfase van een opleiding kunnen belanden en daarna uit empathie een diploma wordt verstrekt?

Het is niet aan mij om te oordelen over individuele casuïstiek. Theoretisch kan het voorkomen, wanneer de tussentijdse toetsing binnen een opleiding niet op orde is, dat een student zonder het vereiste niveau in de eindfase van een opleiding belandt. Toetsing en examinering zijn echter belangrijke ijkpunten in de kwaliteitszorg en de accreditatie. In het accreditatiestelsel, zoals dat met ingang van volgend jaar van kracht is, zijn deze eisen verscherpt. Als alleen al het onderdeel examens en toetsing van een accreditatie negatief wordt beoordeeld, verliest een opleiding haar accreditatie. Daarmee kunnen situaties, zoals in de vraag bedoeld, in de regel worden voorkomen.

3

Deelt u de mening dat een bekostiging die meer is gericht op de nominale studieduur (en minder op diploma's) nog steeds een prikkel bevat om studenten zo snel mogelijk te laten afstuderen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Ik vind het goed dat we instellingen én studenten stimuleren met succes een diploma te behalen. Dat studenten daarbij worden gestimuleerd om niet al te lang te doen over het behalen van hun diploma, vind ik een goede zaak. Naarmate er immers meer vertraging in de studie optreedt, is de kans op uitval in de eindfase van de studie groter. Waar het om gaat is dat de bekostiging in evenwicht is met de inspanningsverplichtingen van de hoger onderwijsinstellingen en niet voornamelijk is gericht op outputfinanciering. Met het bekostigingsmodel dat per 2011 in werking gaat treden is daarin voorzien. In het huidige model ontvangen de hogescholen het merendeel van hun onderwijsbekostiging (ca. 60-80%) bij de afgifte van het bachelordiploma. Dit percentage wordt in het model, dat per 2011 in werking treedt, verlaagd naar ca. 20%.

4

Deelt u de mening dat een landelijk vastgesteld eindniveau en centrale examens meer garanties bieden tegen gesjoemel met diploma's? Zo nee, hoe voorkomt u dat de samenleving en de arbeidsmarkt (door alle onthullingen) steeds minder goed weten wat de waarde van een HBO-diploma is?

Ik hecht eraan te benadrukken dat in dit stadium niet is aangetoond dat hbo-diploma's ten onrechte zijn afgegeven. De signalen daarover worden uiteraard wel zeer serieus genomen, zowel door de hogescholen als door mij. Naar die signalen lopen onderzoeken van de Inspectie van het Onderwijs.

In de brief van 28 juli jl. (Kamerstuk II, 31 288, nr. 109) is uiteengezet wat de *checks and balances* in het stelsel van het Nederlandse hoger onderwijs zijn evenals de aanscherpingen daarvan die in deze kabinetsperiode zijn ingevoerd. Met uw Kamer wil ik nader overleg voeren over de vraag of deze adequaat zijn om samenleving en arbeidsmarkt vertrouwen te geven in de waarde van hbo-diploma's. Ik stel voor dit te doen naar aanleiding van de eindrapportage van de inspectie.

5

Wanneer is het op 20 juli jl. aangekondigde onderzoek van de Inspectie naar de HBO-diploma's klaar? Wordt bovenstaande zaak daar ook bij betrokken?

De tussenresultaten van het onderzoek van de inspectie is in uw bezit. InHolland is daarin meegenomen. Het op korte termijn weer op orde brengen van de kwaliteit van het onderwijs bij InHolland acht ik van het grootste belang om er zorg voor te kunnen dragen dat de studenten van deze instelling zo min mogelijk hinder ondervinden van de problemen.

Tegen deze achtergrond wil ik waarborgen dat de benodigde verbeteringen inclusief het naleven van de wet- en regelgeving met de grootst mogelijk spoed worden gerealiseerd. De inspectie zal daarom de belangrijkste onderdelen van het verbeterplan de grootst mogelijk aandacht geven en mij over de voortgang daarvan voorzover op dat moment te beoordelen uiterlijk half januari rapporteren. Dit betreft in elk geval ook de vragen die na het rapport Leers zijn opgeroepen over het moment waarop het college van Bestuur op de hoogte was van de situatie bij MEM en de signalen over mogelijke onoortbare druk op docenten. Mocht blijken dat verbeteringen onvoldoende zijn doorgevoerd zal ik een nader te bepalen sanctie opleggen aan de instelling. Dit staat los van eventuele sancties mocht definitief blijken dat er diploma's onrechtmatig zijn verstrekt. Over het gerealiseerde niveau zal in april 2011 worden gerapporteerd.

2010Z15679

Vragen van het lid Van der Ham (D66) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over aanwijzingen dat er toch druk op de staf van InHolland is gelegd inzake sjoemelen met diploma's (Ingezonden 2 november 2010)

1

Wat is uw reactie op het bericht dat docenten bij InHolland wel onder druk zouden zijn gezet om (te) makkelijk diploma's te verstrekken aan studenten?¹

De Volkskrant stelt dat de verklaringen van de betreffende docenten die zij in bezit heeft haaks staan op de conclusies van de commissie Leers, die bij InHolland afgelopen zomer nader onderzoek heeft gedaan naar de signalen dat diploma's ten onrechte zouden worden afgegeven.

De Commissie geeft aan 'niet feitelijk te kunnen vaststellen dat docenten op onoorbare wijze onder druk zouden zijn gezet om mee te werken aan het gemakkelijk verlenen van vervangende opdrachten. Er zijn docenten geweest die tegen de Commissie hebben gezegd dat er collega's zijn die een dergelijke druk ervaren hebben. Duidelijk is dat de rendementscoach docenten persoonlijk heeft benaderd om mee te werken aan vervangende opdrachten. De ervaren docenten hebben dat mogelijk als druk, maar niet als onoorbare druk ervaren; wellicht dat er jongere, minder ervaren docenten zijn geweest die dit wel in enige mate als zodanig hebben ervaren. Ondanks nadrukkelijke pogingen van de Commissie zijn geen docenten gevonden die wilde bevestigen dat zij op een onoorbare wijze onder druk zijn gezet.' Met andere woorden er kan volgens de commissie niet aangetoond worden dat er sprake is van onoorbare druk op docenten, maar het kan wel zo zijn dat docenten druk hebben ervaren.

Momenteel loopt er een diepgaand onderzoek van de Inspectie (samen met de NVAO) naar de kwaliteit van de alternatieve afstudeertrajecten van MEM en een aantal andere opleidingen van InHolland. Op grond van dit onderzoek moet definitief bepaald worden of er aan studenten diploma's zijn uitgereikt zonder dat zij aan de normen van slagen voldoen. In de gesprekken die de Inspectie hierover voert met InHolland, inclusief die met het CvB, komt 'druk op personeel' expliciet aan de orde.

Verder voert de Inspectie bij alle hoger onderwijsinstellingen een onderzoek uit naar alternatieve afstudeertrajecten voor langstuderenden. Daarin besteedt de Inspectie bijzondere aandacht aan meldingen of klachten van docenten die zich binnen de instelling onder druk gezet voelen om kwaliteitsnormen voor tentaminering en examinering te verlagen. Signalen over 'druk op personeel' worden door de Inspectie aan de betreffende instelling voorgelegd met een verzoek om reactie. In de tussenrapportage van dit onderzoek is door de Inspectie opgemerkt dat van 9 instellingen signalen over 'druk op personeel' (om toetsen niet te moeilijk te maken of om bepaalde slagingspercentages te realiseren) bekend zijn.

2

Beschikt u en/of de onderwijsinspectie over dezelfde verslagen als die waar de Volkskrant de beweringen op baseert?

Mij noch de inspectie is bekend over welke materialen de volkskrant beschikt. De inspectie beschouwt het genoemde artikel als een belangrijk signaal dat tot op de bodem zal worden uitgezocht. De inspectie zal in het kader van het lopende onderzoek met de betrokkenen bij MEM gesprekken voeren inclusief de docenten. Het thema 'druk op docenten' zal daarbij zeer nadrukkelijk aan de orde komen.

3

Acht u de gesprekken, gevoerd door de commissie Leers, met de betrokkenen grondig genoeg gevoerd? Hoe verklaart u dat uit de in het artikel aangehaalde gesprekken een ander beeld ontstaat dan uit de uitkomsten van de commissie Leers?

Ik heb op dit moment geen aanleiding om te twijfelen aan de grondigheid van het onderzoek van de commissie Leers op dit punt. Zie ook het antwoord op vraag 1.

4

Bent u bereid om bij de onderwijsinspectie aan te dringen om de door de commissie Leers gedane gesprekken over te doen en op de in het artikel genoemde 'druk' grondiger door te vragen?

Zie het antwoord op vragen 1 en 2.

2010Z14884

Vragen van het lid Jasper van Dijk (SP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over problemen bij hogeschool INHolland (Ingezonden 15 oktober 2010)

1

Wat is uw oordeel over het bericht dat de bestuursvoorzitter van INHolland alsnog een jaarsalaris krijgt doorbetaald, terwijl hij deze week is opgestapt? 1)

Momenteel wordt op basis van de informatie die ik heb ontvangen van de Raad van Toezicht onderzocht welke stappen ondernomen kunnen worden. Hierover ontvangt u voor het Algemeen Overleg op 18 november as. een brief.

2

Vindt u een jaarsalaris van ruim 180.000 euro een "sobere ontslagvergoeding"? Kunt u zich voorstellen dat veel mensen niet begrijpen dat iemand die vanwege wanbestuur opstapt, alsnog een jaarsalaris meekrijgt?

Zie het antwoord op vraag 1

3

Is het in de publieke sector gebruikelijk dat wanneer iemand zelf ontslag neemt, hij nog een jaar wordt doorbetaald? Zo nee, waarin verschilt de heer Dales van anderen?

Zie het antwoord op vraag 1

4

Deelt u de mening dat de opgestapte bestuursvoorzitter van een publieke instelling niet in aanmerking dient te komen voor doorbetaling van zijn salaris tot oktober volgend jaar? Zo nee, waarom niet?

Zie het antwoord op vraag 1

5

Hoe kan het dat de vicevoorzitter van INHolland 10.000 euro meer verdient dan de heer Dales en daarmee boven de premiernorm uitkomt? Wat is de stand van zaken rond het wetsvoorstel topinkomens publieke sector? 2)

Uit mijn gegevens over 2009 komt dit verschil niet naar voren en wordt het bedrag van € 226.000,- niet overschreden.

De verantwoordelijkheid van het wetsvoorstel ligt bij de minister van BZK. Deze werkt op dit moment het nader rapport uit.

6

Is het waar dat tenminste één van de bestuurders van INHolland in 2009 al op de hoogte was van de verkorte afstudeertrajecten? Zo nee, hoe kan het dat betrokkenen het "zo goed als onmogelijk" achten dat zij hiervan niets wist?

Dit aspect maakt onderdeel uit van het lopende inspectieonderzoek. Daar wil ik niet op vooruitlopen.

7

Hoe oordeelt u over het feit dat betrokkenen niet met hun naam in de krant willen, "uit angst voor hun baan"? Deelt u de mening dat werknemers van een school te allen tijden vrijuit moeten kunnen spreken over wanbeleid op hun instelling? Hoe staat het met de klokkenluidersregeling in het onderwijs?

Ja die mening deel ik. De vraag of er in deze zaak sprake is (geweest) van onoorbare druk op docenten is onderdeel van het inspectie onderzoek. Daar wil ik niet op vooruitlopen. De inspectie zal daarnaast in 2011 een verkenning uitvoeren naar de sociale veiligheid in het hoger onderwijs. Ongewenste druk op het personeel is als speciaal aandachtspunt toegevoegd aan deze verkenning.

8

Waarom worden de "de beide zittende bestuursleden door de Raad van Toezicht niet verantwoordelijk geacht voor de situatie vóór Dales tijd"? Zij waren toen toch ook al lid van het bestuur? Wilt u over deze merkwaardige redenering in gesprek gaan met de Raad van Toezicht?

Zie het antwoord op vraag 6.

9

Wat voor maatregelen gaat u nemen indien blijkt dat niet alleen de bestuursvoorzitter, maar het gehele bestuur van INHolland in gebreke is gebleven rond de diploma fraude? Kunt u de Raad van Toezicht overrulen indien zij in een dergelijk geval niets onderneemt?

In het spoeddebat over topinkomens van 3 november jl. heb ik aangegeven dat Raden van Toezicht een eigenstandige bevoegdheid hebben. Als er echter sprake is van gerede twijfel over de bestuurbaarheid van een instelling dan zou de overheid de bevoegdheid moeten hebben om in te grijpen. Ik heb toegezegd daar in een aparte brief aan de Kamer op terug te komen en te laten weten welke mogelijkheden ik op dat punt zie. Ik zal in april, gelijktijdig met het verschijnen van het eindrapport van de inspectie, met nadere voorstellen komen.

10

Gaat u de recente onthullingen betrekken bij het onderzoek dat de Inspectie uitvoert en wat april volgend jaar naar buiten komt?

Ja.

- 1) De Telegraaf, 'Salaris Dales doorbetaald', 13 oktober 2010
- 2) NRC, 13 oktober 2010

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van het lid Ferrier, ingezonden 15 oktober 2010 (vraagnummer 2010Z14880)